

Súd: Krajský súd Bratislava
Spisová značka: 8Co/113/2018
Identifikačné číslo súdneho spisu: 1316219190
Dátum vydania rozhodnutia: 27. 08. 2019
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Jana Vičková
ECLI: ECLI:SK:KSBA:2019:1316219190.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Bratislave v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Jany Vičkovej a členov senátu JUDr. Moniky Holickej a JUDr. Ondreja Krajča v právnej veci žalobkyne: B. T., J. P. D. XX, T., zastúpenej advokátskou kanceláriou Bartošík Šváby s.r.o., so sídlom Plynárska 7/A, Bratislava, proti žalovanému: Slovenská sporiteľňa, a.s., Tomášikova 48, Bratislava, IČO: 00 151 653, zastúpenému JUDr. Roman Kvasnica, advokát, s.r.o., so sídlom Sad A. Kmeťa 24, Piešťany, o zaplatenie 1.440,58 eur s príslušenstvom, o odvolaní žalovaného proti rozsudku Okresného súdu Bratislava III zo dňa 28. septembra 2017 č. k. 23C/132/2016 - 98, takto

rozhodol:

Odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie **p o t v r d z u j e**.
Žalobkyňa má nárok na náhradu trov odvolacieho konania v celom rozsahu.

odôvodnenie:

1. Napadnutým rozsudkom uložil súd prvej inštancie žalovanému povinnosť zaplatiť žalobkyni istinu vo výške 1.440,58 eur spolu s úrokom z omeškania, bližšie špecifikovanom vo výroku rozsudku, a náhradu trov konania, pozostávajúcu zo súdneho poplatku za návrh vo výške 86 eur a z trov právneho zastúpenia vo výške 191,88 eur. Vychádzal zo zistenia, že strany sporu dňa 09.11.1995 uzatvorili písomnou formou Zmluvu o poskytovaní plnenia z "Podporného dôchodkového fondu Slovenskej sporiteľne, a.s." (ďalej len PDF SLSP), v ktorej sa žalovaný ako povinný zaviazal vyplácať žalobkyni ako príjemcovi doživotne sumu 2.553,- Sk, t.j. 84,74 eur, vždy k 15-temu dňu každého mesiaca až do dožitia príjemcu, počnúc mesiacom nasledujúcim po mesiaci, v ktorom začal príjemca poberať starobný alebo plný invalidný dôchodok. Predmetnú zmluvu posudzoval ako zmluvu o dôchodku podľa ustanovenia § 842 a nasl. Občianskeho zákonníka. Vykonaným dokazovaním zistený skutkový stav po právnej stránke posúdil podľa § 3 ods. 1, § 39, § 842, § 843, § 488, § 582 ods. 1, § 575 ods. 1 Občianskeho zákonníka a § 27 ods. 8, § 116, § 119 ods. 3 Zákona o bankách č. 483/2001 Z. z.. Uviedol, že dňa 26.10.2009 žalovaný v zmysle § 582 ods. 1 Občianskeho zákonníka uplatnil voči žalobkyni výpoveď z predmetnej zmluvy, pričom platnosť a účinnosť zmluvy o dôchodku mala podľa výpovede žalovaného zo dňa 26.10.2009 skončiť ku dňu 31.03.2010 - z tohto dôvodu preto počnúc mesiacom apríl 2010 prestal žalovaný poskytovať plnenia z predmetnej zmluvy. Konštatoval, že žalovaný aj naďalej poskytoval plnenie z predmetnej zmluvy 12 rokov. Uviedol, že podanou žalobou sa preto žalobkyňa domáhala zaplatenia sumy 1.440,58 eur s príslušenstvom od júla 2015 do novembra 2016 v zmysle zmluvy o dôchodku, ktorú považuje za platnú a výpoveď z tejto zmluvy považuje za neplatnú z dôvodu, že zmluva o dôchodku bola uzavretá na inak určenú dobu neurčitého trvania (do doživotia). Konštatoval, že z nálezu Ústavného súdu SR, č. k. IV. ÚS 457/2013-11 zo dňa 24.07.2013, ktorý rozhodoval v obdobnej veci, mal preukázané, že "plnenie žalovanej na základe Zmlúv o poskytovaní plnenia z "Podporného dôchodkového fondu." nemožno považovať za hospodársky neodôvodnené plnenie alebo za plnenie zjavne nezodpovedajúce poskytovanej protihodnote; toto plnenie totiž je výrazom realizácie politiky žalovaného v oblasti starostlivosti o bývalých zamestnancov. Ďalej konštatoval, že v kolektívnej

zmluve na rok 1993 (č. 11 bod 14) sa žalovaný zaviazal vytvoriť podmienky pre realizáciu doplnkového dôchodkového pripoistenia svojich zamestnancov a na základe tohto ustanovenia kolektívnej zmluvy bol následne vytvorený Podporný dôchodkový fond. Uviedol, že za tohto stavu nemožno urobiť záver o tom, že predmetné zmluvy boli uzatvorené za nápadne nevýhodných podmienok pre žalovaného (§ 27 ods. 8 zák. č. 483/2001 Z. z.), a preto plnenie z podporného dôchodkového fondu nie je činnosťou, ktorá je v rozpore so zákonom č. 483/2001 Z. z. (§ 119 ods. 3 prvá veta za bodkočiarkou zák. č. 483/2001 Z. z.). Mal za to, že v dôsledku toho ani nemožno uvažovať o nemožnosti plnenia z predmetnej zmluvy v zmysle § 575 Občianskeho zákonníka, ako to tvrdil žalovaný. Ďalej uviedol, že z nálezu Ústavného súdu SR, č. k. II. ÚS 26/2012-33 zo dňa 25.04.2012, ktorý rozhodoval v obdobnej veci, mal preukázané, že Zmluva o dôchodku je "upravená ako samostatný zmluvný typ a jej podstata spočíva v záväzku jednej zmluvnej strany poskytovať plnenie druhej zmluvnej strane počas trvania zmluvy...". Konštatoval, že bolo by v rozpore s účelom a zmyslom právnej úpravy zmluvy o dôchodku pripustiť, aby istota poskytovania dôchodku oprávnenej osobe bola narušená možnosťou povinnej osoby kedykoľvek zmluvný vzťah ukončiť, a preto je v takýchto prípadoch vylúčené tento zmluvný typ ukončiť výpoveďou podľa § 582 ods. 1 Občianskeho zákonníka...". Uviedol, že aj samotný žalovaný v konaní nenamietal platnosť Zmluvy o dôchodku a jeho argumentácia je zameraná výlučne na nemožnosť plnenia. Konštatoval, že z vyššie uvedených dôvodov bolo v konaní nesporné, že v zmysle § 582 ods. 1 Občianskeho zákonníka výpoveď žalovaného danú žalobkyni dňa 26.10.2009 predmetnej Zmluvy o poskytovaní plnenia z "Podporného dôchodkového fondu Slovenskej sporiteľne, a.s. je neplatná, navyše výpoveď by bola vzhľadom na charakter a účel zmluvy i v rozpore s dobrými mravmi v zmysle § 3 ods. 1 Občianskeho zákonníka. Poukázal aj na to, že k tejto právnej otázke už vyslovil právny názor vo viacerých svojich rozhodnutiach Ústavný súd SR (napr. v uzneseniach sp. zn. IV. ÚS 550/2012 zo dňa 07.11.2012, sp. zn. II. ÚS 505/2012 zo dňa 13.11.2012, III. ÚS 103/2014-11 zo dňa 19.02.2014) s tým, že v zmysle jeho právneho názoru by bolo v rozpore s účelom a zmyslom právnej úpravy zmluvy o dôchodku pripustiť, aby istota poskytovania dôchodku oprávnenej osobe bola (v takýchto prípadoch) narušená možnosťou povinnej osoby kedykoľvek takýto zmluvný vzťah ukončiť. Mal za to, že v takýchto veciach je preto vylúčené tento zmluvný typ ukončiť výpoveďou podľa § 582 ods. 1 Občianskeho zákonníka. Uviedol, že v predmetnom konaní žalovaný namietal nemožnosť plnenia z predmetnej zmluvy o dôchodku v zmysle § 575 Občianskeho zákonníka z dôvodu jej rozporu s novelizovaným zákonom č. 483/2001 Z. z. o bankách, konkrétne § 27 ods. 8 v nadväznosti na ustanovenia § 116 a § 119 ods. 3 Zákona o bankách. Konštatoval, že v danom prípade zmluva o dôchodku nie je zmluvou uzavretou na strane banky za nápadne nevýhodných podmienok, ktorá by banku zaväzovala na hospodársky neodôvodnené plnenie alebo na plnenie zjavne nezodpovedajúce poskytovanej protihodnote. Mal za to, že vznik Podporného dôchodkového fondu SLSP a.s. a jeho štatútu bol starostlivo a dlhodobo pripravovaný, v snahe určitého odškodnenia zamestnancov - dôchodcov, ktorí po uzavretí takejto zmluvy na základe dohody nastúpili do starobného dôchodku. Konštatoval, že sa jednalo o zamestnanecký benefit pre niektorých zamestnancov a predstavoval súčasť protihodnoty za hodnoty vytvárané zamestnancami počas trvania pracovného pomeru a práve zánik pracovného pomeru bol predpokladom vzniku nároku na dôchodok. Uviedol, že v zmysle článku II. štatútu Podporný dôchodkový fond bol vytvorený na základe "Podnikovej kolektívnej zmluvy Slovenskej štátnej sporiteľne na rok 1993", v súlade s nariadením vl. ČSFR č. 577/90 Zb. o finančnom hospodárení štátnych podnikov. Mal za to, že zo žiadneho právneho predpisu nevyplýva, že by vykonávanie plnenia v zmysle zmluvy o dôchodku bolo v rozpore so zákonom, a teda že plnenie je v zmysle § 575 Občianskeho zákonníka nemožné. Konštatoval, že samotné zaradenie § 27 ods. 8 Zákona o bankách do šiestej časti zákona, ktorý nesie označenie "požiadavky na podnikanie banky a pobočky zahraničnej banky" vyplýva, že citované ustanovenie sa týka podnikania banky, a nie iných právnych vzťahov banky vzniknutých napr. na základe platne uzavretej zmluvy o dôchodku. Uviedol, že Zákon o bankách bol prijatý v roku 2001 a zmluva o dôchodku bola medzi stranami uzatvorená 09.11.1995 a Zákon o bankách neobsahoval žiadne retroaktívne ustanovenia, na základe ktorých by sa stali neplatnými alebo neúčinnými zmluvy uzavreté pred jeho účinnosťou. Konštatoval, že nie je mu známe, žeby žalovanému bola takáto nepovolená činnosť (teda rozpor zmluvy so zákonom) vytknutá v rámci výkonu bankového dohľadu nad jeho činnosťou. Mal za to, že v danom prípade vystupoval žalovaný ako zamestnávateľ vo vzťahu ku svojmu dlhoročnému zamestnancovi odchádzajúcemu do dôchodku a obsahovou náplňou zmluvného vzťahu bolo poskytnutie sociálnej výhody z podporného dôchodkového fondu slúžiaceho na podporu zabezpečenia životnej úrovne, ktorú pracovníci dosiahli v čase svojej pracovnej aktivity, na ocenenie ich vernosti, kvality práce a na podporu pracovníka odchádzajúceho do dôchodku, spadajúcu pod agendu personálneho a sociálneho úseku divízie ľudských zdrojov, zmluvu so žalobcom teda

žalovaný neuzatváral ako podnikateľ pri výkone svojej podnikateľskej činnosti; nešlo o vzťah banky s klientom; v danom prípade sa jedná o interný vzťah zamestnanca so žalovaným ako zamestnávateľom, na čo sa § 27 ods. 8 Zákona o bankách nevzťahuje. Uviedol, že zmluva bola uzavretá platne na dobu určitú neurčitého trvania, preto nemohla byť ukončená zo strany žalovaného výpoveďou dňa 26.10.2009. Mal za to, že zmluva o dôchodku trvá, z tohto dôvodu teda existuje povinnosť žalovaného žalobcovi v zmysle zmluvy plniť. Mal preukázané, že došlo k platnému uzatvoreniu zmluvy o dôchodku, na základe ktorej žalobcovi vznikol nárok na plnenie zo strany žalovaného, preto žalobe v plnom rozsahu vyhovel. O príslušenstve pohľadávky rozhodol podľa § 517 ods. 1 veta prvá a ods. 2 Občianskeho zákonníka v nadväznosti na Nariadenie vlády č. 87/1995 Z. z., nakoľko žalovaný sa dostal do omeškania, preto zaviazal žalovaného k príslušenstvu pohľadávky, a to vždy odo dňa nasledujúceho po splatnosti jednotlivých mesačných plnení. O náhrade trov konania rozhodol podľa § 255 ods. 1 C.s.p. 2. Proti tomuto rozsudku podal v zákonom stanovenej lehote odvolanie žalovaný domáhajúc sa jeho zmeny tak, aby bola žaloba v celom rozsahu zamietnutá. Namietal, že súd prvej inštancie nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 365 ods. 1 písm. b/ C.s.p.), súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam (§ 365 ods. 1 písm. f/ C.s.p.) a že rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci (§ 365 ods. 1 písm. h/ C.s.p.). Poukázal na nedostatočné odôvodnenie napadnutého rozhodnutia súdom prvej inštancie. Argumentoval, že súd prvej inštancie poprel základný účel zákona č. 483/2001 Z. z. o bankách tým, že vylúčil jeho použitie na danú vec. Uviedol, že tento zákon bol prijatý za účelom regulácie a kontroly bánk s cieľom bezpečného fungovania bankového systému, tak aby bol bankový systém stabilný a bezpečný. Je v rozpore so znením § 1 Zákona o bankách argumentácia súdu prvej inštancie, z ktorej vyplýva, že je povolené bankám plniť zo zmluvy bez protiplnenia pre banku, keďže takáto zmluva nie je uzatvorená pri bankovej činnosti alebo pri podnikaní banky, a preto nie je plnenie zakázané. Mal za to, že aj v tejto veci ide o vzťahy súvisiace s organizáciou, riadením a podnikaním banky, čo bolo preukázané štatútom fondu, slúžiacemu okrem iného aj na podporu stabilizácie pracovníkov, čo je nepochybne vzťahom súvisiacim s jeho organizáciou, riadením a čiastočne podnikaním ako banky. Súd prvej inštancie tak mal na vec aplikovať § 27 ods. 8, § 116 a § 119 ods. 3 veta za bodkočiarkou Zákona o bankách č. 483/2001 Z. z. a následne § 575 Obč. zák. Argumentoval, že na právny vzťah, založený zmluvou o dôchodku, dopadá Zákon o bankách z dôvodu, že predmetom tohto právneho vzťahu nie je banková činnosť, ale sa jedná o banke zakázanú činnosť, ktorej vykonávanie je v rozpore so zákonom. Ustanovenie § 119 ods. 3 Zákona o bankách zakazuje banke pokračovať v určitých druhoch plnení, ktoré sú v rozpore so Zákonom o bankách a súd prvej inštancie sa nevysporiadal s týmto zákonným zákazom. Argumentoval, že žalobkyňa sa od neho, ako banky, domáha plnenia, ktoré je hospodársky neodôvodnené, či zjavne nezodpovedajúce poskytovanej protihodnote, t.j., je bez protihodnoty. Zákon o bankovej činnosti sa na danú vec vzťahuje preto, že v ust. § 119 ods.3 zakazuje banke odo dňa nadobudnutia jeho účinnosti pokračovať v činnosti, ktorej vykonávanie je v rozpore s týmto zákonom, pričom toto ustanovenie sa neobmedzuje len na bankové činnosti, pretože tieto sú v súlade so Zákonom o bankách, zákon naopak zakazuje banke vykonávať iné činnosti než v súlade so Zákonom o bankách, to znamená všetky činnosti banky, ktoré sa dostali do rozporu s týmto zákonom; takto sú v rozpore so zákonom vykonávané aj plnenia, ku ktorým sa banka nesmie zaviazat' v zmysle § 27 ods. 8 Zákona o bankách. S poukazom na uvedené ustanovenia mal za to, že záväzok na plnenie zo zmluvy o dôchodku voči žalobkyni zanikol, pretože plnenie zo zmluvy sa stalo nemožným v zmysle § 575 ods.1 Obč. zák., keďže banka nesmie poskytovať plnenie bez poskytnutia protihodnoty, ani hospodársky neodôvodnené plnenie, pričom zmluva o dôchodku je uzatvorená bez protiplnenia pre neho. Zákon o bankách zakazuje uzatváranie takých zmlúv, ako je zmluva bez protiplnenia, a preto je takáto činnosť - poskytovanie plnenia bez protiplnenia, ktorého sa žalobkyňa domáha, v rozpore so Zákonom o bankách priamo ustanovením § 119 ods. 3. Na základe zmluvy o dôchodku neexistuje žiadne protiplnenie žalobkyne proti nemu, žiadne nikdy neexistovalo. Zmluva o dôchodku nie je zmluvou medzi zamestnancom a zamestnávateľom z dôvodu jej neskoršieho uzatvorenia až po skončení pracovného pomeru. Zdôraznil, že ust. § 119 ods. 3 Zákona o bankách sa neobmedzuje len na právne vzťahy banky a jej klientov pri bankových činnostiach. Namietal nesprávne skutkové zistenia súdu prvej inštancie, že nešlo o plnenie banky za nápadne nevýhodných podmienok, a že z jeho strany sa jednalo o zabezpečenie sociálnej starostlivosti pracovníka odchádzajúceho do dôchodku, spadajúce pod agendu personálneho a sociálneho úseku divízie ľudských zdrojov.

3. Žalobkyňa vo svojom vyjadrení k odvolaniu žalovaného uviedla, že sa nestotožňuje s tvrdením žalovaného o údajnej nesprávnej aplikácii Zákona o bankách, a to z dôvodov, že zmluva o

poskytovanie plnenia z Podporného dôchodkového fondu Slovenskej sporiteľne a. s. (ďalej len "zmluva o dôchodku"), uzatvorená medzi stranami, nespadá pod podnikateľskú činnosť banky; poskytovanie plnenia na základe zmluvy o dôchodku nespadá pod činnosť banke zakázanú v zmysle ustanovenia § 119 ods. 3 veta za bodkočiarkou Zákona o bankách s poukazom na ustanovenie § 27 ods. 12 (v predošlej právnej úprave § 27 ods. 8) Zákona o bankách; zmluva o dôchodku nie je zmluvou uzatvorenou za nápadne nevýhodných podmienok v zmysle § 27 ods. 12 Zákona o bankách; nároky, ktoré vznikli pred účinnosťou Zákona o bankách, sa spravujú podľa ustanovení vtedajších právnych predpisov; nemožno hovoriť o dodatočnej nemožnosti plnenia zo zmluvy o dôchodku. Tvrdila, že celú argumentáciu žalovaného považuje za absurdnú a účelovú s cieľom vyhnúť sa povinnosti plniť zo zmluvy o dôchodku. Uviedla, že z doslovného gramatického výkladu vecnej pôsobnosti Zákona o bankách, upraveného v ustanovení § 1 Zákona o bankách vyplýva, že Zákon o bankách nereguluje všetky vzťahy súvisiace so vznikom, riadením, podnikaním a zánikom bánk, ale len niektoré, a to s cieľom bezpečného fungovania bankového systému. Konštatovala, že zo systematického výkladu zaradenia § 27 ods. 12 do 6. časti Zákona o bankách s názvom "Požiadavky na podnikanie banky a pobočky zahraničnej banky" vyplýva, že zákonodarca nemal v úmysle zakázať bankám uzavieranie akýchkoľvek zmlúv, a teda aj zmlúv s vlastnými zamestnancami, ktorých predmetom je plnenie ako realizácia sociálnej politiky zamestnávateľa voči zamestnancom, ale len tých zmlúv, ktoré vyslovene súvisia s podnikateľskou činnosťou banky. Tvrdila, že jej nárok nie je nárokom, ktorý vznikol v rámci vykonávania podnikateľskej činnosti žalovaného, či v rámci činnosti žalovaného vo vzťahu k jeho klientom, ale v rámci vzájomného vzťahu medzi žalovaným a jeho bývalým zamestnancom - ňou. V tejto súvislosti poukázala aj na Uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky, sp. zn. III. ÚS 103/2014 zo dňa 19.02.2014. Uviedla, že účelom ustanovenia § 27 Zákona o bankách bolo reagovať na požiadavky Európskej únie transponovať smernicu CRD IV (ďalej len "CRD IV") EÚ parlamentu a Rady 2013/36/EU zo dňa 26. júna 2013 o prístupe k činnosti úverových inštitúcií a o obozretnejšom dohľade nad úverovými inštitúciami a investičnými podnikmi a nariadenie EÚ parlamentu a Rady (EÚ) č. 575/2013 z 26. júna 2013 o prudenciálnych požiadavkách na úverové inštitúcie a investičné spoločnosti (ďalej len "CRR"), v dôsledku ktorých sa novelizoval Zákon o bankách a zvýšili sa požiadavky na udržiavanie kapitálových rezerv. Cieľom ustanovenia je teda prísnejší dohľad nad úverovými inštitúciami, ktoré poskytovali úvery bez primeraného kapitálového krytia. Tvrdila, že poskytovanie plnenia na základe zmluvy o dôchodku nespadá pod činnosť banke zakázanú v zmysle ustanovenia § 119 ods. 3 veta za bodkočiarkou Zákona o bankách s poukazom na ustanovenie § 27 ods. 12 Zákona o bankách. Uviedla, že tvrdenie žalovaného, že zmluva o dôchodku zanikla z dôvodu dodatočnej nemožnosti plnenia, je nepravdivé a navyše nemá v Zákone o bankách oporu a navyše v zmysle ustanovenia § 119 ods. 3 veta za bodkočiarkou Zákona o bankách nie je možné pokračovať v činnosti, ktorej vykonávanie je v rozpore so Zákonom o bankách. Konštatovala, že v prípade, ak by sa banka dostala do rozporu so svojou povinnosťou nepokračovať v činnosti v rozpore so Zákonom o bankách, nespôsobiloby to automaticky neplatnosť plnenia zo zmlúv uzatvorených v rozpore s ustanovením § 27 ods. 12 zákona o bankách. V tejto súvislosti poukázala a contrario na ustanovenie § 119 ods. 3 Zákona o bankách posledná veta, ktorá jasne stanovuje ex lege neplatnosť ustanovení stanov banky, ktoré nie sú zosúladené so Zákonom o bankách - žiadna takáto ex lege neplatnosť zmlúv uzatvorených v rozpore s § 27 ods. 12 Zákona o bankách však Zákonom o bankách stanovená nie je, a je teda jednoznačné, že zákonodarca nepredpokladal ako následok rozporu so Zákonom o bankách zánik právnych vzťahov s tretími osobami, ktoré vznikli pred účinnosťou Zákona o bankách. Tvrdila, že zmluva o dôchodku nie je zmluvou uzatvorenou za nápadne nevýhodných podmienok v zmysle § 27 ods. 12 Zákona o bankách, a že nesúhlasí s tvrdením žalovaného, že zo zmluvy o dôchodku nedošlo k poskytnutiu žiadneho protiplnenia z jej strany voči žalovanému, nakoľko táto bola uzatvorená až po skončení pracovného pomeru. Konštatovala, že zmluvný typ zmluva o dôchodku ako zmluva asynalagmatická, ktorá môže byť uzavretá aj na doživotne určenú dobu neurčitého trvania, jednoznačne nemôže byť považovaná za zmluvu uzatváranú za nápadne nevýhodných podmienok pre jednu zo zmluvných strán a pokiaľ by tomu tak bolo, nebola by zákonodarcom v tejto podobe ako zmluvný typ upravená v Občianskom zákonníku. Tvrdila, že bola dlhé roky zamestnancom žalovaného a svojou každodennou dlhoročnou prácou pre žalovaného sa nemalou mierou zaslúžila o súčasné postavenie žalovaného na bankovom trhu, a preto protihodnota plnenia žalovaného bola z jej strany poskytnutá počas skoro jej celého aktívneho pracovného života. Konštatovala, že aj keby bolo možné pripustiť žalovaného argument, týkajúci sa poskytovania protiplnenia po uzatvorení zmluvy o dôchodku, tak považuje za potrebné uviesť, že "Podporný dôchodkový fond" žalovaného (ďalej len "PDF") bol vytvorený dňa 28.06.1993 a v zmysle PDF mali byť plnenia z neho vyplývajúce vyplácané počnúc mesiacom nasledujúcim po mesiaci, v ktorom začal príjemca poberať starobný dôchodok, pričom k uzatvoreniu zmluvy o dôchodku došlo o viac

než dva roky neskôr. Uviedla, že napriek tomu, že zmluva o dôchodku bola uzatvorená až po skončení pracovného pomeru, protihodnota plnenia žalovaného bola z jej strany poskytnutá vo vzťahu k zmluve o dôchodku ešte za trvania pracovného pomeru, nakoľko poskytovala protiplnenie žalovanému ešte viac než dva roky po tom, ako bol PDF vytvorený. Tvrdila, že ani v prípade, ak by zmluva o dôchodku bola zmluvou uzatvorenou za nápadne nevýhodných podmienok pre žalovaného, tak platnosť takejto zmluvy nezaniká a nezaniká ani povinnosť z takejto zmluvy poskytovať plnenie. Uviedla, že v zmysle ustanovenia § 116 Zákona o bankách sa nároky, ktoré vznikli do účinnosti Zákona o bankách, spravujú podľa vtedajších právnych predpisov. Konštatovala, že právnym predpisom upravujúcim oprávnenie žalovaného zriaďiť PDF bolo nariadenie vlády Českej a Slovenskej Federatívnej Republiky č. 577/1990 Zb. o finančnom hospodárení štátnych podnikov (ďalej len "Nariadenie vlády"), ktoré už v súčasnosti nie je platné. Ďalej uviedla, že v zmysle článku II bod 1 Štatútu PDF sa následne fond v súlade s Nariadením vlády vytvoril na základe článku 11 bod 14 podnikovej kolektívnej zmluvy SŠTSP na rok 1993". Tvrdila, že použitie prostriedkov Fondu vytvoreného zo zisku žalovaného, s ktorým môže žalovaný po splnení si zákonných povinností (povinné prídely do zákonných fondov atď.) voľne disponovať, na účel, určený žalovaným podľa vlastného uváženia, je pritom podľa jej názoru výsledkom realizácie ústavného práva žalovaného na podnikanie a súčasťou ústavou garantovaného vlastníckeho práva. Mala za to, že Zákon o bankách v žiadnom svojom ustanovení nelimituje oprávnenie bánk použiť po splnení si zákonných povinností (povinné prídely do zákonných fondov atď.) svoj zisk podľa vlastného uváženia. Tvrdila, že tak ako žalovaný môže svoj disponibilný zisk rozdeliť v podobe dividend a tantiém svojim akcionárom a členom predstavenstva, resp. dozornej rady, môže rozhodnúť aj o použití tohto disponibilného zisku na doplnenie Fondu, z ktorého je vyplácané plnenie zo zmlúv o dôchodku, vrátane predmetnej zmluvy o dôchodku. Bola toho názoru, že na zmluvu o dôchodku nemožno aplikovať taktiež ani ustanovenie § 575 Občianskeho zákonníka, nakoľko predmetné ustanovenie stanovuje, že ak sa plnenie stane nemožným, tak povinnosť dlžníka plniť zanikne, pričom nemožnosť plnenia môže byť faktická alebo právna. Mala za to, že žalovaný podsúva súdu úvahu o právnej nemožnosti plnenia. Tvrdila, že v prípade zmluvy o dôchodku je plnením povinnej osoby pravidelné vykonávanie úhrady finančnej čiastky na účet oprávnenej osoby, pričom si nie je vedomá existencie žiadneho právneho predpisu, z ktorého by vyplývalo, že vykonávanie peňažných platieb je v rozpore so zákonom, a teda, že plnenie je nemožné - preto je predmetný argument žalovaného nesprávny. Ďalej uviedla, že považuje argumentáciu žalovaného za účelovú obranu s cieľom vyhnúť sa plneniu jeho povinností, vyplývajúcich zo zmluvy o dôchodku. Konštatovala, že argumentácia žalovaného sa v porovnaní s argumentáciou uvedenou v priebehu prvoinštančného konania žiadnym spôsobom nezmenila, pričom je toho názoru, že súd prvej inštancie sa s predmetnými argumentmi žalovaného dostatočne vysporiadal. Tvrdila aj to, že konanie žalovaného nielen zaťažuje súdy, ale je podľa jej názoru taktiež v rozpore s dobrými mravmi. Z uvedených dôvodov navrhla napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie ako vecne správny potvrdiť a priznať jej náhradu trov odvolacieho konania.

4. Odvolací súd preskúmal napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie v celom rozsahu a v medziach odvolacích dôvodov, ktorými je viazaný (§ 379 a § 380 ods. 1 C.s.p.), bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 385 ods. 1 C.s.p. a contrario v spojení s § 219 ods. 3 C.s.p.) a viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil súd prvej inštancie (§ 383 C.s.p.) dospel k záveru, že odvolanie žalovaného je nedôvodné.

5. V preskúmvanej veci vykonal súd prvej inštancie náležité dokazovanie potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností dôležitých pre posúdenie dôvodnosti žaloby žalobkyne na zaplatenie žalovanej pohľadávky, ako aj na opodstatnenosť tvrdení žalovaného z hľadiska skutočností, ktoré uvádzal na svoju obranu, zhodnotením výsledkov vykonaného dokazovania v súlade so zásadami vyplývajúcimi z § 191 C.s.p. dospel k správny skutkovým záverom a na ich základe vyvodil aj správne právne závery o neplatnosti výpovede zmluvy o poskytovaní plnenia z "Podporného dôchodkového fondu Slovenskej sporiteľne, a.s." a z toho vyplývajúcej povinnosti žalovaného poskytovať žalobkyňi plnenie zo zmluvy o dôchodku; ktorá nezanikla ani v dôsledku dodatočnej nemožnosti plnenia žalovaného; keď na vec aplikoval zodpovedajúce ustanovenia Občianskeho zákonníka (§ 3 ods. 1, § 39, § 842, § 843, § 488, § 582 ods. 1, § 575 ods. 1) v spojení so Zákom o bankách č. 483/2001 Z. z. (§ 27 ods. 8, § 116, § 119 ods. 3), ktoré aj správne vyložil a svoje dôvody vedúce k vyhovneniu žaloby aj náležite vysvetlil v súlade s požiadavkami vyplývajúcimi z § 220 ods. 2 C.s.p., pričom sa dôsledne vysporiadal so všetkými rozhodujúcimi skutočnosťami podstatnými pre právne posúdenie veci, ako aj so všetkými relevantnými argumentmi sporových strán a posúdil opodstatnenosť všetkých právne a skutkovo relevantných námietok strán súvisiacich s predmetom konania.

6. Žalovaný vo svojom odvolaní v jeho podstatnej časti už len zopakoval a podrobnejšie rozviedol svoje námietky a argumenty prednesené pred súdom prvej inštancie, ktorý sa v odôvodnení svojho rozhodnutia dôsledne vysporiadal s tým, prečo na ne neprihliadol, a v dostatočne primeranom rozsahu poukázal na všetky podstatné skutočnosti, vyplývajúce z vykonaného dokazovania objasňujúce skutkový a právny základ rozhodnutia, a preto jeho rozhodnutie možno považovať v tomto ohľade za presvedčivé. So zreteľom na uvedené odvolací súd považuje skutkové a právne závery súdu prvej inštancie za správne a v celom rozsahu sa preto stotožňuje s dôvodmi uvedenými v odôvodnení napadnutého rozhodnutia, ktoré viedli súd prvej inštancie k týmto záverom, tieto si osvojuje v celom rozsahu a v podrobnostiach na ne odkazuje. Obsah odvolania žalovaného nie je spôsobilý; z hľadiska ním uplatnených odvolacích dôvodov podľa § 365 ods. 1 písm. b/, f/, h/ C.s.p.; spochybníť správnosť záverov súdu prvej inštancie, na ktorých založil svoje rozhodnutie, keď ani v odvolacom konaní neboli zistené také nové rozhodujúce skutočnosti alebo dôkazy, ktoré by mali za následok zmenu skutkového stavu oproti tomu, ako bol ustálený súdom prvej inštancie, z ktorého potom vychádzalo aj jeho právne posúdenie veci.

7. So zreteľom na uvedené odvolací súd, stotožňujúc sa s odôvodnením súdu prvej inštancie v celom rozsahu, napadnutý rozsudok ako vecne správny potvrdil podľa § 387 ods. 1 C.s.p. Na zdôraznenie jeho správnosti poukazuje na niektoré právne významné aspekty prípadu z hľadiska odvolacích námietok žalovaného.

8. V preskúmvanej veci je predmetom konania žalobkyňou uplatňovaný nárok na plnenie zo zmluvy o dôchodku po tom, ako túto zmluvu žalovaný, s účinnosťou ku dňu 31.3.2010, jednostranne ukončil výpoveďou. Pre rozhodnutie o uplatňovanom nároku tak bolo rozhodujúce posúdenie, či zmluva o dôchodku, uzatvorená medzi stranami, na základe ktorej sa žalovaný zaviazal vyplácať žalobkyňi doživotne dôchodok, je zmluvou uzatvorenou na dobu určitú alebo na dobu neurčitú, vyriešenie ktorej otázky bolo potom určujúce pre posúdenie platnosti výpovede žalovaného.

9. Otázka, či zmluva o dôchodku uzatvorená doživotne, je zmluvou na dobu určitú alebo neurčitú, a či ju je možné; ako zmluvu dojednanú na dobu neurčitú; jednostranne vypovedať, bola v súdnej praxi vyriešená uznesením Najvyššieho súdu SR sp. zn. 3 M Cdo 9/2011, ktorý zohľadnil aj právny názor vyslovený Ústavným súdom SR v jeho viacerých rozhodnutiach, v ktorých tento konštatoval, že zmluvu o dôchodku, ktorý sa má vyplácať doživotne, nemožno vypovedať podľa § 582 ods. 1 Obč. zák., keď dojednanie zmluvy o dôchodku "na doživotie" nepochybne treba považovať, z hľadiska povahy tohto dojednania, za dojednanie zmluvy na "dobu určitú". Rovnaký záver vyslovil Najvyšší súd SR aj vo svojom uznesení sp. zn. 5MCdo/49/2012 zo dňa 29.04.2014, z ktorého vychádzajú závery súdu prvej inštancie v danej veci.

10. Z uvedeného vyplýva, že rozhodnutie súdu prvej inštancie, založené na právnom závere o neplatnosti výpovede žalovaného zo zmluvy o dôchodku, je v súlade s doterajšou konštantnou rozhodovacou činnosťou a ustálenou súdnou praxou.

11. S námietkou žalovaného, že zmluva o dôchodku zanikla v dôsledku nemožnosti plnenia podľa § 575 ods. 1 Obč. zák. vzhľadom na ust. § 27 ods. 8 zákona č. 483/2001 Z. z. o bankách; podľa ktorého banka nemôže uzatvárať zmluvy, ktoré ich zaväzujú na hospodársky neodôvodnené plnenia alebo na plnenie zjavne nezodpovedajúce poskytovanej protihodnote; sa súd prvej inštancie vysporiadal správne tak, že túto nepovažoval za dôvodnú, keď zohľadnil, že zmluvu neuzatváral žalovaný so žalobkyňou ako podnikateľ pri výkone podnikateľskej činnosti, nejedná sa preto o vzťah banky a klienta a rovnako je bezpredmetné, že zmluva bola uzatvorená po skončení pracovného pomeru.

12. Uvedená právna úprava bola zavedená s účinnosťou od 1.1.2002 v ust. § 27 ods. 5 (a až od 1.1.2007 v ust. § 27 ods. 8) Zákona o bankách, pričom žalovaný naďalej plnil zo zmluvy o dôchodku aj po 1.1.2002, a to až do jej vypovedania ku dňu 31.03.2010.

13. Rovnako považoval aj odvolací súd za potrebné zohľadniť to, že uvedené ustanovenie je zakomponované v Zákone o bankách v šiestej časti upravujúcej požiadavky na podnikanie banky, a teda sa vzťahuje na bankovú činnosť (§ 2 ods. 5), prípadne iné činnosti, ktoré smie banka vykonávať pre iného v súvislosti s jej prevádzkou (§ 2 ods. 10) a pokračovanie len v takejto činnosti v rozpore s ust. § 28 ods. 5(8) sa stalo nadobudnutím účinnosti Zákona o bankách 1.1.2002 nemožným. Odvolaciemu súdu nie je známe, že by žalovanému bola takáto nepovolená činnosť (teda rozpor zmluvy so zákonom) vytknutá v rámci výkonu bankového dohľadu nad jeho činnosťou. V tejto súvislosti odvolací súd, v súlade so závermi súdu prvej inštancie zdôrazňuje, že pri posudzovaní zmluvy o dôchodku z hľadiska § 27 ods. 8 Zákona o bankách (podľa novej právnej úpravy § 27 ods. 12 Zákona o bankách), je potrebné osobitne zohľadniť, že v danom prípade vystupoval žalovaný ako (bývalý) zamestnávateľ vo vzťahu ku svojmu (bývalému) zamestnancovi odchádzajúcemu do dôchodku a obsahovou náplňou zmluvného vzťahu bolo poskytnutie sociálnej výhody z podporného

dôchodkového fondu, slúžiaceho na podporu zabezpečenia životnej úrovne, ktorú zamestnanci dosiahli v čase svojej pracovnej aktivity, na ocenenie ich vernosti, kvality ich práce a na podporu stabilizácie zamestnancov; zo strany žalovaného išlo o zabezpečenie sociálnej starostlivosti o zamestnanca pracovníka odchádzajúceho do dôchodku, spadajúcu pod agendu personálneho a sociálneho úseku divízie ľudských zdrojov, zmluvu so žalobkyňou teda žalovaný neuzatváral ako podnikateľ pri výkone svojej podnikateľskej činnosti; nešlo ani o vzťah banky s klientom.

14. Odvolací súd tak, zhodne s názorom súdu prvej inštancie, nepovažoval zmluvu o dôchodku uzatvorenú za nápadne nevýhodných podmienok v tom, že by sa ňou žalovaný zaviazal na hospodársky neodôvodnené plnenie alebo plnenie zjavne nezodpovedajúce poskytovanej protihodnote. V danom prípade išlo o zmluvu, ktorej možnosť uzatvorenia, ako jeden zo zmluvných typov, vyplýva priamo zo zákona a predstavuje legitímny právny prostriedok na to, aby zamestnávateľ "odmenil" svojich dlhoročných zamestnancov, odchádzajúcich do starobného a invalidného dôchodku, za ich dlhoročnú vernosť a kvalitu ich práce, vo forme peňažného plnenia slúžiaceho na podporu zabezpečenia ich životnej úrovne, ktorú dosiahli v čase svojej pracovnej aktivity; ide o "ocenenie" zamestnancov, ktorí sa tak svojou dlhodobou prácou spolupodieľali na vytváraní hodnôt žalovaného; výška plnenia žalovaného je aj preto odstupňovaná v závislosti od dĺžky nepretržitého trvania pracovného pomeru. S poukazom na uvedené možno vyvodiť záver, že nejde o hospodársky neodôvodnené plnenie alebo také, ktoré by zjavne nezodpovedalo poskytovanej protihodnote; v opačnom prípade každé (bezodplatné) plnenie žalovaného bez súčasného protiplnenia (ako napr. darovanie) by bolo, ako zakázaná činnosť, v rozpore so Zákonom o bankách; takýto záver však výkladom ust. § 27 ods. 8 v spojení s § 119 ods. 3 Zákona o bankách nemožno vyvodiť.

15. Uvedené právne úvahy nie sú v rozpore ani s účelom a zmyslom Zákona o bankách, deklarovanom v § 1, nakoľko z uvedeného ustanovenia zákona vyplýva, že tento sa vzťahuje, ako norma verejného práva, len na niektoré vzťahy súvisiace so vznikom, organizáciou, riadením a podnikaním a so zánikom bánk, a priamo nerieši interné vzťahy banky s ich bývalými zamestnancami spadajúce do oblasti sociálnej starostlivosti zamestnancov, resp. bývalých zamestnancov. Ani z obsahu štatútu prijatého, okrem iného, aj za účelom podpory stabilizácie zamestnancov banky, nemožno vyvodiť, že by tento predstavoval nástroj organizácie či riadenia banky, a že by tak vzťahy založené týmto štatútom mali bez ďalšieho spadať pod režim Zákona o bankách.

16. Nakoľko prijatá právna úprava v Zákone o bankách sa nedotkla zmeny tvorby fondu (čl. II, bod 3 štatútu) alebo potreby zmeny štatútu (čl. V, bod 2) tak, že by tvorba fondu z použiteľného (čistého) zisku predstavovala takú činnosť banky, v ktorej žalovaný nemôže ďalej pokračovať pre jej rozpor so zákonom, nemožno vyvodiť záver o zániku záväzku žalovaného poskytovať žalobkyňi plnenie zo zmluvy o dôchodku v dôsledku nemožnosti plnenia podľa § 575 ods. 1 Obč. zák..

17. O trovách odvolacieho konania rozhodol odvolací súd podľa ust. § 396 ods. 1 C.s.p. v spojení s § 255 ods. 1 a § 262 ods. 1 C.s.p. tak, že žalobkyňi, ktorá bola úspešná v odvolacom konaní v plnom rozsahu, nárok na náhradu trov odvolacieho konania priznal.

18. Toto rozhodnutie bolo prijaté pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 C.s.p.).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu, strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník, v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 C.s.p.).

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu, ktorá v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 C.s.p.). Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) (§ 421 ods. 2 C.s.p.).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada, napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada, je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b). Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 1,2 C.s.p.).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 C.s.p.).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy. Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 1,2 C.s.p.).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 C.s.p.).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 C.s.p.). Povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa, dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa, alebo ak je dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 C.s.p.).